

ספר קדושת לוי

המפואר

על התורה ומועדים וליקוטים על פסוקי נ"ך, גמרות ומדרשים,
ספר הקדושות על חנוכה ופורים, כללות ימים טובים,
כללות הניסים, חידושי אגדות, וליקוטים שונים

אשר השאיר אחריו ברכה ה"ה אדונינו מורינו ורבינו גאון עוזינו, הרב הגאון
האמיתי איש אלהים רבן של כל בני הגולה המפורסם בכל קצוי ארץ,
כבוד שמו קדוש

מהר"ר לוי יצחק זצלה"ה

שהיה אב"ד ור"מ דק"ק בארדיטשוב יע"א וק"ק זעליהאב והגלילות,
אשר צלל לעמק העיון במעין החכמה, מילין דמיטמריין איתגליין ליה.
זכותו יגן עלינו אמן

(נוסח השער עפ"י דפוס ווארשא ומונקאטש)

תורה • מועדים

מהדורה חדשה מאירת עינים, מפוארת ומתוקנת, בהגהה מדויקת, בתוספת
פיסוק, בפתיחת ראשי תיבות, חלוקה לקטעים, תוספת מאות כותרות משנה,
אלפי מראי נוקמות מפורטים לספרי חז"ל ראשונים ואחרונים

ביאורים קצרים במקומות הנדרשים

מפתח ערכים ונושאים

יו"ל ע"י ממלכת התורה "עוז והדר"
מפעל תורת החסידות
שנת תשע"ז לפ"ק

מהדורת זיכרמאן

קדושת לוי

המפואר

יוצא לאור על ידי ממלכת התורה "עוז והדר"
 בנשיאות הגאון רבי יהושע לייפער שליט"א
 אב"ד דק"ק באר משה מאנסי
 נשיא וראש ממלכת התורה

ראש בית המדרש ועורך ראשי

הרב מנחם מגדל פומרנץ

עורך אחראי

הרב ישראל גולדברג

עורכים ומבקרים

הרב אברהם מ. אברמוביץ	הרב משה יוסקוביץ
הרב יעקב מאיר ברגר	הרב ישראל לודמיר
הרב מנחם בריקמן	הרב מאיר לוי
הרב יוסף דחבש	הרב מרדכי ליברמנש
הרב ישראל ורשביאק	הרב אריה פלדמן
הרב יהודה לייב זילברברג	הרב פלטיאל שוורץ
הרב יעקב יוסף טשערסקי	הרב ברוך שלסר
הרב ישראל שרייבר	

כל הזכויות שמורות
 לממלכת התורה "עוז והדר"
Rabbi Y. Leifer
 8 Truman Ave.
 New square N. Y. 10977

היות ומושקע במהדורה חדשה מפוארת זו הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ דין תורה ולהבדיל עפ"י הזכויות בכל המדינות אנו אוסרים בכל תוקף כל הדפסה צילום והעתקה כולל העתקה חלקית מספר זה, וכן אין לתרגם או לאכסן במחשב או לקלוט בכל דרך שהיא כל חלק שהוא מהספר, וכן אין לעשות כל שימוש מסחרי בחומר הנדפס, בביאורים במקורות ובכל ההוספות. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא דין. ושארית ישראל לא יעשו עולה.

הארות והערות יתקבלו בברכה
 ת.ד. 9359 בית שמש
 פקס: 03-5423180

להקדשות והנצחות:
 1-845-4069099
oiz@oizusa.com

PO Box 340 Monsey NY 10952

נדפס בארץ ישראל
 על גר ח"ל שאין בו חשש חילול שבת
 Printed in E. ISRAEL

עיצוב כריכה ושערים:
 ג. ויסקופף

באירופה:	באר"ב:	בארץ ישראל:
44-20-8806-0176	tel. (718) 437-0054	טל.: 02-9924603
	fax. (718) 437-3514	פקס: 03-5435884

הפצה והזמנות:
'היכלי תורה'

פרשת בראשית

דהיא צחינת האין, ואותיות 'ו'ה' של מנזה הוא צחינת יש, ולכן אותיות י"ה הוא סתום כי אין הוא סתום.

ביאור ענין הנסתר והנגלה שבמצוה

וגבאר זה מהו הנסתר והנגלה שבמצוה. דזה שאנו פועלין צמנזה שאנו עושין נחת רוח להשם יתברך זה הוא צמנז שאינו נראה לנו, ומה שאנו פועלין טובות לעממינו זה הוא נראה לנו, וזה פירוש הכתוב (דברים כ"ב) 'הנסתרות לה' אלהינו, פירוש הנסתרות צחינת הסתר שבמצוות שאנו פועלין הוא לה' אלהינו, שמה שאנו פועלין זו הוא נסתר לנו, 'הנגלות' צחינת התגלות, הוא לנו ולצנינו' הוא מה שאנו מציאים שפע הוא נגלה לנו.

הש"י ברא את העולם יש מאין ומזה נתהוה אח"כ כל הבריאה

וזדו 'בראשית ברא אלהים', פירוש שהשם יתברך ברא יש שהוא ראשית, ועל ידי זה נתהוה בריאת שמים וארץ כי קודם הכל נתהוה צאין, וזהו שחרגם ירושלמי בחוכמה ברא כו' כי חכמה היא צחינת יש:

בבריאת העולם נבראו כמה עולמות שדרכם יוכל העולם התחתון לקבל השפע ויהיה לו קיום

או יאמר בראשית ברא אלהים את. נראה דהנה כל העולמות וכל המלאכים והעולם התחתון מקבלים שפע מהצורה יתברך, וכל החיות של העולמות רק ממנו יתברך כמאמר אליהו זכור לטוב (מיקוני זוהר ז'). וכד אנת תסתלק מינייהו וכו' ואנת הוא נציעו דכולא, והנה העולמות אינם יכולים לקבל השפע ממנו יתברך כי אס על ידי לבושין ועל ידי כמה למנומים כנודע מדברי האריז"ל (ע"ז חיים שער א ענף א), כי כל העולמות הם מגושמים ועצים

כשהאדם בבחינת אין הוא מכנה להש"י 'יוצר' בלשון הווה וכשהוא בבחינת יש מכנה אותו 'יצר' בלשון עבר

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הכלל שהצורה צרוך הוא הוא ברא הכל והוא הכל והשפעתו אינו נפסק מעולם, כי בכל רגע משפיע שפע לצוראיו ולכל העולמות ולכל ההיכלות ולכל המלאכים ולכל חיות הקודש, ולכן אנו אומרים (ברכת יוצר אור, ישעיה מה ז) 'יוצר אור וצורה חושך', ולא 'יצר אור וברא חושך', רק יוצר בלשון הווה כי בכל רגע הוא יוצר, שכל רגע הוא משפיע חיות לכל מי והכל מאתו יתברך והוא שלם והוא כלול מהכל, ולכן כשאדם בא לאין וידוע שהוא אינו כלום רק הצורה צרוך הוא נותן זו כת, אז מכנה להשם יתברך בשם צחינת 'יוצר' דהיינו לשון הווה שגם עתה הוא יוצר, אכן כשאדם מסתכל בעלמנו ואינו מסתכל בצאין אז הוא צמדריגת יש, אז מכנה להצורה צרוך הוא רק צחינת 'יצר' דהיינו שברא אותו כבר, ולכן אנו אומרים 'אשר יצר את האדם בצממה' דחכמה הוא מדריגת יש, ולכן שפיר שייך 'יצר' ולא 'יוצר', ולכן נאמר בכתבי האריז"ל ש'ה' מלך' הוא צחינת אין, כי ה' מלך שהוא עכשו נותן בנו חיות, והוא צחינת אין, שאין אנו כלום רק השם יתברך נותן בנו כה.

ע"י ההתעסקות בתורה ובמצוות מחברים את היש באין

ודגה האין הוא מתנהג הכל למעלה מהטבע והיש מתנהג בטבע, אמנם ההתחברות שאנו מחברים היש בצאין הוא על ידי המנזה ותורה שנקרא 'והחיות רצוא ושוב' (יחזקאל א יד), וזה שכתב הזוהר (ח"ג ע"א: ע"ה). כי המנזה והתורה הוא סתום ואתגליא, כי סתום הוא מרומנו לאין ואתגליא מרומנו ליש שהוא התחברות יש בצאין ואין ביש, ולכן נקראת 'מנזה' כי 'מנ' הוא צא"ת צ"ש" י"ה (מיקון"ז מיקון כט, ע"ג).

בהמורה שכתב, והו 'בראשית' 'צ' ראשית' תורה
שכתב ושזעל פה:

בטעם שפתחה התורה באות ב', וביאור בדברי רש"י
שלא היה צריך להתחיל התורה אלא מ'החדש הזה לכם'

בראשית ברא אלהים. פירש רש"י לא היה
צריך להתחיל התורה כו', לכאורה יש
להצין הא התורה צריך להתחיל צבי"ת. והנראה כי
טעם שהתורה מתחיל צבי"ת משום דאמרו ז"ל
ילקוט ירמיה סימן רס"ג בשם פרקי דרבי אליעזר
(פ"ג) שאות צי"ת סתום משלש רוחות ופתוח מרוח
צפונית², שהשם יתצרך ברא העולם בשלש רוחות
ורוח צפונית פתוח, מי שיעשה ענמו אלוה יאמרו
לו שיצרא הרוח הרביעית, נמצא ההתחלה צב' משום
לידע שהקדוש צרוך הוא חידש העולם, ושפיר כתב
רש"י לא היה צריך להתחיל אלא מהחדש הזה כו',
שזו צשעת יציאת מצרים על ידי הניסים והנפלאות
ראו שהשם יתצרך חידש העולם כזכר בספרי קודש
שעל ידי יציאת מצרים נודע חידוש העולם, והמצין
יצין:

בתחילה ברא הש"ת את עולמות אצילות בריאה יצירה
כדי שיוכל לברוא גם את עולם העשיה הגשמי

עוד יצואר בראשית ברא אלהים את
השמים מלת 'את' הוא מיותר, ונראה
להצין כי מלת 'את' הוא מלשון 'בא', מלשון 'ואתה'
מרבצות קודש' (דברים לג ז), פירוש שהאציל עולם
אצילות ועולם הצריאה ועולם היצירה ועולם העשיה
שזוהי יהיה שמים וארץ, וזוהי יצואר הפסוק 'ויאמר
אלהים יהי אור ויהי אור' (להלן פסוק ג) שזכר מעשה
בראשית נאמר 'ויהי כן' וכאן כתוב 'ויהי אור',
והנראה דלשון 'כן' הוא כן, לא כמו שהיה בתחילה
רק כמו שנצרה, אצל האור בלאו הכי היה אור רק
שנאצל מאור אין סוף, ואם כן אור אין סוף היה
מתחילה רק שזוהי הדיבור 'ויהי אור' נאצל מאור
אין סוף להעולמות ונפרד מאור האין סוף, אם כן
מיד שאמר 'יהי אור' מיד נפרד מאור אין סוף
כפי שיעור שיכולין העולמות לסבול, והו 'ויהי אור'
מאור אין סוף, וכן הוא בזוהר חדש (ג). 'ויהי

לנגד השפע היוצא ממנו יתצרך, אפילו המחשבה
טהורה שהיא דקה מן הדקה הוא עצ ומגושם
להחיות הנמשך ממנו יתצרך, ולכן קודם שצרא את
העולם צרא עולמות שיתלצש בהן הצורה צרוך הוא
שעל ידי זה יוכלו לקבל העולמות השפע הנמשך
מאתו יתצרך, ואלו העולמות מצוחצחים ועליהם נאמר
(ישעיה נח יא) 'והשביע צחצחות נפשך', ואלולי זאת
לא היו כל העולמות יכולין לקבול אור שפעו יתצרך
וחיותו הנמשך, ונמצא קודם הכל צרא לצושין מצוחצחין
ועולמות מצוחצחין ומדות מצוחצחין שיוכלו העולמות
שלמטה מהן לקבול חיות הנמשך ממנו. והו פירוש
הפסוק בפשוטו 'בראשית' הכל 'צרא אלהים את
השמים' כו' תיבת 'את' כמו 'אתה', ו'אתה' פירוש
'ואתה מרבצות קודש' (דברים לג ז), והו פירוש
בראשית הכל צרא את העולמות המצוחצחין שנצראו
קודם צריאת העולמות שיוכלו לצוא מהם שמים
וארץ, 'את' הוא כמו לשון 'בא' שמעולמות המצוחצחין
העליונים יוכלו לצוא שמים וארץ:

השפע שבתורה שבכתב מצטמצם דרך האותיות שבתורה
שבע"פ ויורד לעולם והו 'בראשית' ב' ראשית

עוד יצואר בראשית צ' ראשית (תיקוני זוהר תיקון
כת, עב:), השם יתצרך משפיע שפע ואנו
בתפילתנו עושים צמנום צהשפע כל אחד לפי הרצון
שלו, זה עושה צמנום עם אותיות 'חיים' לחיים, זה
עם אותיות 'חכמה' לחכמה, זה עם אותיות 'עושר'
לעושר וכן לכל הטובות כל אחד כרצונו, והנה כל
מה שיש צרוחניות יש כמוהו צגשמיות, והנה צגשמיות
יש קול ודיבור, הקול הוא כלול והדיבור הוא הצמנום
להקול צאותיות הדיבור, והנה כן צראש השנה הקול
שופר הוא השפע מהצורה צרוך הוא, הוא הכלול,
ומה שאנו אומרים מלכיות זכרונות ושופרות (ר"ה
לג). הוא הצמנום שאנו מצמנמים צהאותיות את
השפע מהצורה צרוך הוא כל אחד כפי הרצון שלו,
הנה זה שהשפע נשפע כלול מהצורה יתצרך זה הוא
צחינת תורה שכתב, זה שאנו עושין צמנום צהשפע
עם האותיות הוא צחינת תורה שזעל פה, כי תורה
שזעל פה היא צרוך ישראל כאשר הם עושין הפירוש

מדברי רבינו, ורק המשך הדברים שהשם יתברך ברא העולם
בשלש רוחות הוא מדבריהם.

ב. התיבות 'שאות בי"ת סתום משלש רוחות ופתוח מרוח
צפונית' אינם לא בילקוט ולא בפרקי דרבי אליעזר, אלא הם

ראשונה ואז עדיין לא יצא כל העולמות מכח אל הפועל אז צעת ההוא 'והארץ היתה תוהו ובוהו', ואחר כך כתיב 'ויאמר אלהים יהי אור' וכדומה, למכת הזה יצא אחר כך הכח אל הפועל.

טעם לשם הוי"ה

וגר אדה לבאר למה נקרא הוי"ה, כי השם יתברך הוא המהוה את כל העולמות וממנו נמצא הכל, רק שהויותו נסתר מעין כל, ומה שצא לתוך העולמות הוא דרך נמצוס, ונמצא הויותו נסתר מעין כל, וזהו הוי"ה, כלומר יו"ד הווה, כי על פי חכמת הדקדוק יו"ד מורה על נסתר, כמו יפעול יפקוד, וזהו הוי"ה בכתובתו כלומר הווה נסתר, ונסתר מורה על יו"ד משם הוי"ה, והו"ה של הוי"ה הוא ארומות הווה כלומר הווה מן הנסתר: (השמעות)

השי"ת הטביע בבריאה שלא תוכל להתקיים בלי אמת אפילו בגשמיות

במודרש (ב"ר ט ה), צשעת צריאת העולם, אמת אמר אל יצרא, מה עשה הקדוש ברוך הוא השליך אמת ארצה שנאמר (תהלים פה יב) 'אמת מארץ תנמח'. הכלל, כי האדם שהוא שקרן אינו יכול לעסוק אפילו בזה העולם בעסקי העולם הזה, כי מי שהוא שקרן אינם רויים לעשות עמו אפילו משא ומתן ולדבר עמו, ובאמת צשאר מצות אפילו כשאדם אינו מקיים חס וחלילה אף על פי כן יכול לעסוק בעסקי זה העולם, ובאמת למה כן שצלא אמת אינו יכול לעסוק אפילו בעסק העולם הזה, ולא כן צשאר מצות, הכלל, כי האמת הוא מדריגה גדולה ואינו צא צנקל, ואם היה צאפשרי לעולם להתקיים צלא האמת לא היה האדם מעורר עצמו לצוא אל האמת ולא היה עושה שום דבר לצוא אל מדריגות האמת, ולזה עשה השם יתברך שצלא אמת לא יכול להתקיים אפילו בעסקי העולם הזה בכדי שעל ידי זה יעורר עצמו לצוא אל האמת צעבודת הצורה יתברך, וזהו 'השליך אמת ארצה' שגם צארציות לא יתקיים צלא אמת ודו"ק:

כל העולמות נבראו בכדי שהאדם הנמצא בארץ יעבוד את השי"ת

בפסוק והארץ היתה תוהו ובוהו. דהנה ידוע שכל העולמות לא נצראו אלא צשציל

אור' אור שכבר היה. וצוה יצואר הפסוק 'אשר צרא אלהים לעשות' (להצנ ג) מלת 'לעשות' הוא מיותר, והנראה כי הקדוש ברוך הוא צכל יום מחדש מעשה צראשית ככתוב (צרכת יוצר אור) מחדש צטוצו וכו' מעשה צראשית, אך ההפרש צצין מעשה צראשית וצין התחדשות צכל יום מעשה צראשית, שצכל יום מעשה צראשית צרוחני וצמעשה צראשית נתחדש מעשה צראשית הגשמי, וזהו 'אשר צרא אלהים לעשות' זו שצרא ה' עולמות כדי שיוכל לצרוא גם עולם העשיה עולם הגשמי:

תחילה האציל כח שנקרא אצילות אח"כ ברא הכח להוציא מכח הראשון אל הפועל והא בחינת בריאה ואח"כ בא לכלל עשיה בבחינת מלכות

בראשית ברא אלהים. יש לומר דהנה אין סוף צרוך הוא הוא קדמון לכל הקדומים וממנו נתהוה הכל, כל הנמצאים מתהום ארעה עד רום רקיע עליון. לכאורה יש לחקור אם הנמצאים הם כמוסים וכולים צו אם כן הם גם כן קדומים, ובאמת זה אינו, דהלל כל העולמות הם מחדשים. ואם נימא דהם אינם צתוך האין סוף, אם כן מאין צאו למציאות וממה נתהוו. אך שורש הדבר הוא, דמתחילה עלה צרצונו הפשוט והאציל מעצמו כח אחד אשר מכח הלזו יצבנה העולם ויתפשטו כל העולמות, דהם אהצה והיראה והתפארות והאמונה והתקשרות והממלכה, ואחר כך כשנאלל כח הנ"ל שצ הוציא מכח הנ"ל לפועל שיצוא הדבר לידי גילוי שיתגלו כל העולמות, ונמצא כח הראשון שנאלל הוא צצוק וקשור צאין סוף, ובספר הרמב"ן קורא לכח הנ"ל היולי אשר צכח הלזו נכלל כל הצורות. ולכן נקרא זה הכח אצילות שהוא מלשון אללו, דכח הנ"ל הוא קרוב אללו יתברך, ואחר כך מה שנצרא הכח להוציא מכח הראשון אל הפועל הוא צחינת צריאה, ואחר כך צא לכלל העשיה דהוא תיקון גמור של הדבר דהוא צחינות מלכות (עץ חיים שער מצ פי"ג), וזהו שאמר הכתוב 'צראשית צרא אלהים' רנה לומר ראשית הצריאה אשר נצרא הוא שם אלהים, דשם הוי"ה זה היה קודם שצרא הכל, אצל שם אלהים דהוא מורה על שהוא תקיף וצעל היכולת כולם (שו"ע או"ח סי' ה) נתהוה שהאציל הכח הראשון כנ"ל זהו צחינת אלהים, וזה שהאציל

'הארץ' כלומר שתאוות הארציות המה התאוות הגשמיים 'היתה תוהו וזוהו' יהיה תוהו וזוהו כלומר אין ואפס, ואמר הכתוב 'ומושך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים', השם יתצרך הורה אותנו מדות ישרים להיות מעוררים העולמות והמדות המנוחלחין העליונים שירגיל האדם את עצמו במקום גילה שם תהא רעדה (נרכות ל:), ופירשנו שכאשר מראה המלך לעבדו אורחותיו הגנוזים וממשלתו וגבורתו והיכליו וחדריו הנעולים אז מגיע לעבדו שמחה וחדוה שרואה אורחים הגנוזים והנחמדים ומשמח את עצמו שעובד למלך גדול כזה, אבל מגיע אליו רעדה האריך יכול לעבוד מלך גדול כזה, מכל שכן אם עובר על מנותיו חס ושלוס נופל עליו חיל ואימה ורעדה, וזהו במקום גילה שם וכו', כשרואה במחשבתו גדלות הצורא צרוך הוא האריך שכל העולמות וכל המלאכים וכל היכלות מספרים תהלתו, וכולם מלאים חיל ואימה ורעדה, ונמצא כשהשם יתצרך מאיר ושולח במחשבתו הארה זאת אז מגיע אליו שמחה כשעובד אלהי האלהים, אבל כשמסתכל במחשבתו בגדלות השם יתצרך אז תהא שם רעדה לפני מי הוא עובד לפני מי הוא מדבר ולפני מי הוא יושב, ואז דיבורו ותפלתו באימה ויראה וצנושה. וגם כשהשם יתצרך נותן לאדם טובה כיון שרואה שהשם יתצרך נותן טובה וכל הטובות הם מאת הצורא צרוך הוא, יחשוב צדעתו כיון שהמלך גדול מסתכל בו ועושה עמו טובה יש לו לאדם ללבוש רעדה ולתקן מעשיו להצדיק צמעשיו ולהלביש את עצמו צמדת הצושה כיון שהמלך גדול מסתכל בו ועושה עמו טובה, וזה האופן השני במקום גילה שם תהא רעדה.

ע"י ההסתכלות במקור השפע יבוא לאדם מדות היראה והבושה שבהם יעבוד את השי"ת

ואמר הכתוב 'ומושך על פני תהום', כי תהום נקרא מקור השפע, כי תהום הוא מקור המים ומים מרומנו על שפע, ומושך הוא היראה כידוע (זוהר ח"א קמג), וזהו 'ומושך על פני תהום' שיתלביש צמדות היראה והבושה כשמסתכל במקור השפע, ומלת 'פני' הוא הסתכלות על דבר כמו שכתב הרמב"ן צפרשת יתרו על פסוק (שמות כ ג)

ישראל וצביל הארץ התחמונה אשר זה האדם שהוא עובד את קונו, לכן צריך האדם כשעולה זה על לבו שצבילו נצרא העולם וכל המלאכים, שיתלבה עצמו לעבודת הצורא יתצרך צרוך הוא כיון שהכל תלויין בו, לכן מפרש התורה 'והארץ היתה תוהו וזוהו' היתה אז צמחשבה, לכן נצראו ונאללו כל האורות עליונים והעולמות המנוחלחין, והנה המחשבה כשמחשב בהדבר ומסתכל ומחשב זה נקרא תוהו כמו שפירש רש"י ז"ל, ואחר התוהו וזוהו, היינו הארץ התחמונה שהיתה צכה ולא צפועל, כי צעבור כדי שיהיה זה האדם שימש את קונו נצראו ונאללו כל העולמות העליונים, ומה שהוא צכה נקרא זוהו כלומר זו הוא ולכן אמר 'והארץ היתה תוהו וזוהו' והבן:

ע"י עבודת ישראל את השי"ת באהבה ויראה מתעורר השפע בכל העולמות

ובאופן אחר על פסוק ודהארץ היתה תוהו ובוהו. הגם להמציין והעובד את הצורא צרוך הוא הוא פירוש ראשון, דע כי צפעולתנו וצמעשיו הטובים אנו מעוררים המדות העליונות להשפיע שפע רב לכל העולמות העליונים ולכל המלאכים ולכל הנשמות ולכל היכלות עליונים, ואנו צמעשיו הטובים וצקיום מנותיו וצלימוד תורתו אנו הגורמים שפע צכל העולמות, והעיקר הוא צדחילו ורחימו, כמו שהזכירנו הכתוב (דברים י ג) 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך', ועל ידי אהבה ויראה וצכה מדותינו הטובות אנו מעוררים המדות העליונות והעולמות אשר מהם צה צריאת שמים וארץ אשר נאללו ונצראו קודם שמים וארץ כאשר ציארנו צביבות 'את השמים' כו', ואלו המדות אנו מעוררים על ידי מעשיו הטובים כגודע צעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא (זוהר ח"א פח), והשם יתצרך צרוצ רחמיו וצרוצ חסדיו למד אותנו המדות הטובות שידבק צהן האדם וסיתעוררו המדות העליונות ולמד אותנו המדות הטובות.

אדם צריך לבטל את כל תאוותיו ולעבוד את השי"ת ביראה

וזוהו 'והארץ היתה תוהו וזוהו', שכל התאוות הגשמיים יהיו חסוצים אליו כאין וכאפס, וזהו

והחיות דהיינו המנוח, שאם יאמרו לישראל לסטים אחס שכשעתם את וכו' הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש צרוך הוא הוא בראה ומתנה לאשר ישר צעיניו, דהיינו ישראל שהם מקיימים המנוח של כל דבר ודבר שהם החיות של כל דבר ודבר, שהקדוש צרוך הוא הגיד לעמו הכח של כל דבר ודבר דהיינו המנוח, וזה 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים', והלואי שהשם יתצרך יתן לנו לב טהור לידע המנוח של כל דבר ודבר אמן ודוק:

השי"ת חפץ במעשי הצדיקים שהם עובדים אותו בדרך טובה ומקרבים את ישראל בדרכי נעם

רבותינו ז"ל אמרו **צמדרש** (צ"ר ג ח) על פסוק **ויקרא אלהים לאור יום** אלו מעשיהם של **צדיקים**, **ולחושך קרא לילה** אלו מעשיהם של **רשעים**, **באזיה מהן חפץ יותר**, תלמוד לומר **ויקרא אלהים את האור כי טוב**. ולכאורה יפלא דמאי מספקא להו באזיה מהן חפץ יותר, ויצוהר בשום לב על דברי קדשם שלא אמרו אור אלו צדיקים וחושך אלו רשעים, אלא שאמרו אלו מעשיהם, דמצוהר ברבינו יונה על משנה דצפרק ט' דזרכות (נד). **'בכל לבצך'** (דברים ו ה) בשני יצריך, צינר טוב וצינר הרע, דהאיך אדם עוצר צינר הרע, הוא כך, דמדת יצר טוב הוא לאהוב שלום ולרדוף שלום לקרב את ישראל בטוב וצנעימות לעבודתו יתצרך, ומדת היצר הרע הוא כעס ושנאה, הרשע פועל בשנאה על זו וכעסו לעשות נגד רצון קונו לשנוא ולכעוס על עוצדי ה', אמנם הצדיק צמדת היצר הרע גופא עוצר את ה' לשנוא ולכעוס על עוצרי רצונו יתצרך, וזהו בשני יצריך, עד כאן דבריו ז"ל, ולפי זה יצוהר **ויקרא אלהים לאור יום** אלו מעשיהם של צדיקים שמדתם רק טוב לקרב את ישראל צמוכמת מוסר אמרי נועם המתקבלין על הלצ שיעוצר רשע דרכו, **ולחושך קרא לילה** אלו מעשיהם של רשעים, פירוש לא הרשעים גופם, שצוהר אין להם חפץ, רק מעשיהם שלהם ראה, שמעשיהם כעס ושנאה והם פועלים רעה בזה, והשם יתצרך ראה אותם כי צמעשיהם אלו יכולים לעבוד השם יתצרך לשצר מלחעות עמל, ובעל כרחו מוכרח הרשע לשווב צעשותו בהם נקמה שיספילם עד עפר ואז מתחרטים ואומרים **'אלכה**

לא יהיה לך וכו' על פני עיני שם, כמו **'על פניך יצרכך'** (איוב א יא), וזהו **'על פני תהום'** כשהשם יתצרך נותן שפע וטובה אז יצוה לו מזה יראה וצושה, ותהום הוא מקור השפע.

האדם צריך לדעת שהשפע שמקבל מה' הוא בחסד ולא בזכות מעשיו

ואמר הכתוב 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים', שירגיל אדם צמדה זו שכל מה שהשם יתצרך נותן לו הוא צרוך רחמיו וחסקיו לא לפי מעשיו, ומים נקרא חסד כנודע (והר ח"ג רמג: רנה. רנה. רנה.), וזהו **'ורוח אלהים מרחפת על פני המים'**, כלומר כל מה שהקדוש צרוך הוא נותן לו הוא רק צרוך רחמיו וחסקיו, **'ורוח אלהים'** הוא השפע הצוה מהצוהר יתצרך **'מרחפת על פני המים'** הוא צו מרוב חסדיו, ומים הוא חסד, וכשירגיל האדם צמדה זו אז הוא מדבק את עצמו צמדות האיץ והענוה ויהיה מרכזה לעולמות העליונים והמנוחאחין המרומזין **צ'את השמים'** שציארנו לעיל, ודוק היטב:

מצוות התורה הם כנגד איברי גופי האדם ומהם חיותם, וכשאדם עושה המצוות אזי כל הארץ שלו

ברש"י (ריש הפרשה), אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל התורה אלא מ'החודש הזה לכם' (שמות פ"ב), מה טעם פתח צבראשית, משום **'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים'** (תהלים קיא ו), שאם יאמרו האומות לישראל לסטים אתם וכו'. ונראה לפרש דהנה צבורייתא צוה קודשא צריך הוא עלמא (והר ח"א ה. ח"ב קסא). וכל דבר שיש צעולם יש צו אותיות התורה ונילוות קדושות המתלצשות שם, ואדם כלול מרמ"ח אברים, כנגדם יש רמ"ח מנוח עשה, ושס"ה גידים, כנגדם יש שס"ה מנוח לא תעשה, והם החיות של האיברים והגידים, והארץ יש לה גם כן רמ"ח אברים, שיש לה לב הארץ ופי הארץ ועין הארץ וכו', וזה יש גם כן חיות של מנוח וכשאדם עושה מנוח אזי כל הארץ שלו, ולפיכך צוה היה כובש יהושע שצעה ארלות, שהוא ידע כל החיות של כל עיר ועיר והמנוח השייכה לה והיה מקיים אותה לפיכך כבש כולם, וזה שאמר רבי יצחק שמפני זה התחיל התורה **צ'בראשית'** מפני **'כח מעשיו הגיד לעמו'** היינו הכח של כל דבר ודבר

הבריאה שהעליונים יקבלו ממעשי התחתונים, וזהו 'הודו על ארץ ושמים' (מהלים קמח ג), פירוש, 'הודו' של השם יתצרך הוא על 'ארץ ושמים', כשהארץ קודם לשמים, שהעליונים מקבלים מתחתונים והצן:

על ידי התדבקות ב'אין' כח הנעלם לפני הצמצום אפשר להוריד שפע חדש

אין יאמר אלה תולדות השמים והארץ **בהבראם וכו'**, ובל' שיח השדה **טרם וכו'** ובל' עשב השדה **טרם יצמח וכו'** ואדם **אין וכו'**. יבואר על פי פירוש הפסוק 'ויהי צעת לדתה ויתן יד ותקח המילדת ותקשור על ידו שני ויהי כמשיב ידו וכו', ואחר כן ילא אחיו ותאמר מה פרצת עליך פרץ כו', ואחר ילא אחיו ויקרא שמו זרח' (להלן לה כו-ל), כי הרמב"ן הקדוש כתב בפירושו על התורה (שם פסוק כט) ששם רבי נחוניאל בן הקנה, ש'פרץ' מרומנו על הלצנה ו'זרח' מרומנו על החמה.

יראה להצין, כי הנה כל העולמות מקבלים בכל רגע שפע וחיות מאת הצורה צרוך הוא, והאדם הוא מעורר השפע להשפיע לכל העולמות, וכשאלים רוצה לעורר שפע חדשה על כל העולמות צריך לדבק עצמו צ'אין', והוא המדריגה אשר לא יצמח כלל בעולמות, וכשהאדם הוא בטל צמחיאות ומדבק מחשבתו צ'אין' כציכול, אחר כך צא השפע חדשה על כל העולמות אשר לא היה עדיין, ועל ידי היראה שיש לו לאדם מהצורה מחמת גודל יראת הצורה צרוך הוא, בטל צמחיאות ומדבק עצמו צ'אין' כציכול, ואחר כך השפע צא על כל העולמות ממולא כל הטובה. וזהו הרמז בפסוק 'אלה תולדות' כו', כשאתה רוצה לחדש על העולמות שפע חדשה ולהציא שפע חדשה אשר עדיין לא היה, וזהו הולדה כשמציא שפע חדשה אשר עדיין לא היה, 'וכל שיח השדה כו' וכל עשב השדה טרם יצמח', הרמז שצריך לדבק כל חיותו של העולם צ'אין' שהוא למעלה מן העולמות, וזהו 'טרם' כלומר שלא נצמח עדיין בעולמות, ודבוקים צ'אין' הנקרא היולג, ומפרש הפסוק על ידי מי יוכל לחדש השפע בעולמות, 'ואדם אין לעבוד' כלומר שאדם ידבק עצמו צ'אין'.

ואשונה' (השע ז ט), וכיון שצפני המדות של צדיקים ושל רשעים יכולים לעבוד את השם יתצרך לזה שפיר קאמר בציוה מהן חפץ יותר, ואמרו אף על פי כן חפץ יותר צמעשיהם של צדיקים שיקרצו כל העולם כולו לעבוד את הצורה על ידי דברי נועם וישו צצם לעבודתו ולא על ידי כעס, לזה אמר 'וירא אלהים את האור כי טוב' אלו מעשיהם של צדיקים להתנהג בטוב, ואמר הכתוב הטעם 'כי טוב' כי דרכו ומדתו של השם יתצרך הוא טוב, וחפץ שהכל יקרצו אליו על ידי טוב, כמאמר הכתוב (משלי ג י') 'דרכיה דרכי נועם':

בשמים וארץ נכלל כל הבריאה

בפסוק ויבולו השמים והארץ. הכלל, כי קודם שצרא הקדוש צרוך הוא העולם לא היה רק האין סוף שהוא למעלה מהשגה, ושמים והארץ צאו לצחינה שהוא כללות הכל, וזהו 'ויכולו השמים והארץ' שצאו שמים וארץ למדריגת כללות, דהיינו לדבר שכולל הכל:

בשבת חוזר האדם לשרשו ונדבק בקדושה בעולמות העליונים

כי בו שבת מבל' מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות. רצה לומר על פי המצואר צספרי קודם דאדם גם שהוא צארץ על ידי מעשיו זוכה להתהלך כל ימי חייו בעולמות העליונים, וצפרט צצנת קודם שקדושת צצנת כל כך גדולה שאדם מדבק עצמו צקדושה עליונה, נמצא צצנת חוזר האדם לשרשו, וזהו 'כי צו צצנת' שצנת הוא מלשון חזרה, 'מכל מלאכתו אשר צרא אלהים לעשות' 'לעשות' דייקא, שגם מלאכה צצנת בעולם עשיה דהוא האדם, צצנת חוזר לעולמות עליונים צמחשבתו מרוצ צהירות וקדושת צצנת:

תכלית הבריאה שהעליונים יושפעו ממעשי התחתונים

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. פירוש, זה תכלית של צריאת שמים וארץ, דתולדה הוא לשון תכלית הדבר, 'ציום עשות ה' אלהים ארץ ושמים', פירוש כשיעשה ה' לעמיד ארץ ושמים, שהארץ יהיה קודם לשמים, וזהו תכלית